ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ

2004 *2009*

Επιτροπή Ανάπτυξης

ΠΡΟΣΩΡΙΝΟ
2000/0238(CNS)

28.4.2005

ΣΧΕΔΙΟ ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗΣ

της Επιτροπής Ανάπτυξης

προς την Επιτροπή Πολιτικών Ελευθεριών, Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων

σχετικά με την τροποποιημένη πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου για τις ελάχιστες προδιαγραφές για τις διαδικασίες με τις οποίες τα κράτη μέλη χορηγούν και ανακαλούν το καθεστώς του πρόσφυγα
(14203/2004 – COM(2002)0326 – C6-0200/2005 – 2000/0238(CNS))

Συντάκτρια γνωμοδότησης: Feleknas Uca

PA_Leg

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΙΣΤΟΡΙΚΟ

1. Σύμφωνα με τα συμπεράσματα της Προεδρίας του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Τάμπερε τον Οκτώβριο του 1999 και επαναδιατυπώθηκαν με το Πρόγραμμα της Χάγης που ενέκρινε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο των Βρυξελλών το Νοέμβριο του 2004, ένα κοινό ευρωπαϊκό σύστημα περί ασύλου πρόκειται να περιλάβει βραχυπρόθεσμα μια σαφή και εφικτή απόφαση του κράτους το οποίο είναι υπεύθυνο για την εξέταση μιας αίτησης για χορήγηση ασύλου, κοινές προδιαγραφές για μια δίκαιη και αποτελεσματική διαδικασία χορήγησης ασύλου, κοινές ελάχιστες συνθήκες υποδοχής των αιτούντων άσυλο και την προσέγγιση των κανόνων σχετικά με την αναγνώριση και το περιεχόμενο του καθεστώτος του πρόσφυγα. Τούτο πρόκειται να συμπληρωθεί με μέτρα για επικουρικές μορφές προστασίας παρέχουσες το προσήκον καθεστώς σε οποιοδήποτε πρόσωπο που χρειάζεται την προστασία αυτή.

2. Η Επιτροπή υπέβαλε την πρώτη πρόταση οδηγίας[1] σχετικά με τις ελάχιστες προδιαγραφές για τις διαδικασίες με τις οποίες τα κράτη μέλη χορηγούν και ανακαλούν το καθεστώς του πρόσφυγα το Σεπτέμβριο του 2000. Στις 20 Σεπτεμβρίου 2001, το ΕΚ ενέκρινε την έκθεση Watson δια της οποίας ενεκρίθη η πρόταση της Επιτροπής με 106 τροπολογίες. Οι διαπραγματεύσεις σε πλαίσιο Συμβουλίου δεν κατέληξαν σε κάποια συμφωνία βάσει του σχεδίου αυτού και το Δεκέμβριο του 2001 το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ζήτησε με τη δήλωση του Λάακεν από την Επιτροπή να υποβάλει τροποποιημένη πρόταση.

3. Το τροποποιημένο σχέδιο πρότασης οδηγίας υπεβλήθη στις 18 Ιουνίου[2] και μετά παρέλευση δύο σχεδόν ετών διαπραγματεύσεων το Συμβούλιο κατέληξε σε μια «γενική προσέγγιση»[3] επί της οποίας αποφάσισε να ζητήσει και πάλι τη γνωμοδότηση του Κοινοβουλίου που παρεσχέθη στις 19 Νοεμβρίου 2004. Ως εκ τούτου, οι προτεινόμενες στη γνωμοδότηση αυτή τροπολογίες αναφέρονται στο τροποποιημένο σχέδιο πρότασης οδηγίας όπως τροποποιήθηκε από το Συμβούλιο με τη «γενική προσέγγιση».

4. Η οδηγία θα εγκριθεί, σύμφωνα με το άρθρο 63.1(δ) της ΣΕΚ, με τη διαδικασία διαβούλευσης του Κοινοβουλίου και ομόφωνη ψήφο σε πλαίσιο Συμβουλίου. Μετά την έγκριση της οδηγίας και σύμφωνα με το άρθρο 67 της ΣΕΚ, το σύνολο της νομοθεσίας στο συγκεκριμένο τομέα θα εγκριθεί με τη διαδικασία συναπόφασης και με ψήφο πλειοψηφίας σε πλαίσιο Συμβουλίου.

5. Κατά την άποψη του συντάκτη, η γνωμοδότηση της Επιτροπής Ανάπτυξης θα έπρεπε να περιορισθεί σε τομείς που εμπίπτουν στις αρμοδιότητές της και ιδιαίτερα σε τομείς όπως ο πολιτικός διάλογος με τις αναπτυσσόμενες χώρες, η προώθηση των δημοκρατικών αξιών, η χρηστή διακυβέρνηση και τα ανθρώπινα δικαιώματα στις αναπτυσσόμενες χώρες και θέματα σχετικά με τη Συμφωνία Εταιρικής Σχέσης ΑΚΕ-ΕΕ.

6. Για το λόγο αυτό, η γνωμοδότηση που υποβάλλεται στην Επιτροπή Ανάπτυξης δεν

[1] COM(2000)0578.
[2] COM(2002)0326.
[3] CSL 14203/04 της 9ης Νοεμβρίου 2004

υπεισέρχεται σε περισσότερο τεχνικά θέματα που εμπίπτουν στις άμεσες αρμοδιότητες της Επιτροπής Πολιτικών Ελευθεριών, Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων ως αρμόδιας επί της ουσίας.

7. Αυτού λεχθέντος, ο συντάκτης θεωρεί ότι η τροποποιημένη πρόταση της Επιτροπής, όπως με τη σειρά της τροποποιήθηκε με τη «γενική προσέγγιση» του Συμβουλίου στις 29 Απριλίου 2004,αποτελεί σημαντική οπισθοχώρηση σε σχέση με την αρχική πρόταση και τους στόχους που έθεσε η ίδια η Επιτροπή και συγκεκριμένα: *«κύριος στόχος της παρούσας οδηγίας είναι η καθιέρωση ενός ελαχίστου πλαισίου στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα όσον αφορά τις διαδικασίες για τον καθορισμό του καθεστώτος του πρόσφυγα, εξασφαλίζοντας ότι ουδέν κράτος μέλος θα απελαύνει ή θα υποχρεώνει άτομο που ζητεί άσυλο να επιστρέψει καθ' οιονδήποτε τρόπο στα σύνορα επικρατειών όπου απειλείται η ζωή και η ελευθερία του για λόγους θρησκείας, εθνικότητας, συμμετοχής σε μια ιδιαίτερη κοινωνική ομάδα ή πολιτικά φρονήματα»*[1].

8. Ο συντάκτης θα επιθυμούσε ιδιαίτερα να επιστήσει την προσοχή των μελών στο γεγονός ότι η «γενική προσέγγιση» του Συμβουλίου παρέχει στα κράτη μέλη τη δυνατότητα να παρεκκλίνουν από κάθε σχεδόν διάταξη και ιδιαίτερα από τις βασικές αρχές και εγγυήσεις που καθορίζονται στο Κεφάλαιο ΙΙ της οδηγίας (άρθρο 24). Υπό αυτές τις συνθήκες, τα δικαιώματα και οι εγγυήσεις των αιτούντων καθίστανται εύθραυστα και η βάση για προσφυγές θα μπορούσε πάντοτε να απορριφθεί ως αβάσιμη. Ο συντάκτης αποφάσισε να μην παρουσιάσει τροπολογίες σε σχέση με τα θέματα αυτά στο παρόν στάδιο δεδομένου ότι τούτο θα συνεπαγόταν ουσιαστικές αλλαγές τεχνικού χαρακτήρα που καλύτερα είναι να θίξουν άλλες επιτροπές (όπως η ΕΛΕΥ ή η ΔΙΚΑΙ). Στην περίπτωση ωστόσο που οι επιτροπές αυτές δεν λάβουν υπόψη τις εν λόγω ανησυχίες, ο συντάκτης θα εξετάσει το ενδεχόμενο να τις παρουσιάσει αργότερα σε πλαίσιο Επιτροπής Ανάπτυξης, ως τροπολογίες, ή στην ολομέλεια.

ΤΡΟΠΟΛΟΓΙΕΣ

Η Επιτροπή Ανάπτυξης καλεί την Επιτροπή Πολιτικών Ελευθεριών, Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων, που είναι αρμόδια επί της ουσίας, να ενσωματώσει στην έκθεσή της τις ακόλουθες τροπολογίες:

Κείμενο που προτείνει η Επιτροπή[2]	Τροπολογίες του Κοινοβουλίου
Τροπολογία 1 Άρθρο 3, παράγραφος 1, εδάφιο α) (νέο)	
	Α) Η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται και μεταφέρεται στα εθνικά δίκαια με τον

[1] COM(2002)0326.
[2] ΕΕ. C .. της ..., σελίδα ....

δέοντα σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των αρχών που αναγνωρίζονται ιδιαίτερα από το Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ ως γενικές αρχές του Κοινοτικού Δικαίου. Επίσης, τηρούνται το διεθνές δίκαιο και οι διατάξεις των Ηνωμένων Εθνών.

Αιτιολόγηση

Η ανάγκη σεβασμού των θεμελιωδών δικαιωμάτων του ανθρώπου, με ιδιαίτερη αναφορά στο Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ, καθώς και όλες οι υφιστάμενες δεσμεύσεις βάσει του διεθνούς δικαίου πρέπει να τονισθούν εντός του Κεφαλαίου ΙΙ (υπό την προϋπόθεση ορισμένων παρεκκλίσεων).

Τροπολογία 2
Άρθρο 3, παράγραφος 1, εδάφιο β) (νέο)

Β) Η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται και μεταφέρεται στα εθνικά δίκαια με τον δέοντα σεβασμό όλων των υφισταμένων διεθνών υποχρεώσεων της ΕΕ και των κρατών μελών της και ιδιαίτερα της Σύμβασης της Γενεύης και των συμφωνιών εταιρικής σχέσης και συνεργασίας που συνήφθησαν με τρίτες χώρες.

Αιτιολόγηση

Βλέπε τροπολογία 1.

Τροπολογία 3
Άρθρο 5, παράγραφος 5 α) (νέα)

5α. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι κάθε άτομο που επιθυμεί να υποβάλει αίτηση χορήγησης ασύλου θα λαμβάνει αμέσως πλήρη πληροφόρηση σχετικά με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του στη μητρική γλώσσα του αιτούντος.

Αιτιολόγηση

Το δικαίωμα του αιτούντος στην πλήρη ενημέρωση και σε γλώσσα κατανοητή, είναι ουσιώδους σημασίας για την προσήκουσα εξέλιξη της διαδικασίας.

Τροπολογία 4
Άρθρο 15, παράγραφος 2, εδάφιο γ)

γ) είναι έγγαμος ή έχει υπάρξει έγγαμος.	***Διαγράφεται***

Αιτιολόγηση

Το γεγονός ότι ένας ανήλικος είναι ή έχει υπάρξει έγγαμος επ ουδενί θα μπορούσε να θεωρηθεί ως παράγων ωριμότητας. Τούτο είναι ιδιαίτερα σημαντικό σε ορισμένες αναπτυσσόμενες χώρες όπου οι καταναγκαστικοί γάμοι κοριτσιών πολύ μικρής ηλικίας αποτελούν σύνηθες φαινόμενο.

Τροπολογία 5
Άρθρο 17, παράγραφος 1

(1) Τα κράτη μέλη δεν υποβάλλουν σε κράτηση ένα πρόσωπο για το λόγο ***και μόνο*** ότι ζητεί άσυλο.	(1) Τα κράτη μέλη δεν υποβάλλουν σε κράτηση ένα πρόσωπο για το λόγο ότι ζητεί άσυλο.

Αιτιολόγηση

Η υποβολή αίτησης ασύλου δεν μπορεί να αποτελέσει λόγο κράτησης..

Τροπολογία 6
Άρθρο 30, παράγραφος 2

2. Το Συμβούλιο μπορεί, λαμβάνοντας απόφαση ***με ειδική πλειοψηφία έπειτα από πρόταση της Επιτροπής και διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο***, να τροποποιεί το βασικό κοινό κατάλογο προσθέτοντας ή αφαιρώντας τρίτες χώρες, σύμφωνα με το Παράρτημα ΙΙ. Η Επιτροπή εξετάζει κάθε αίτημα του Συμβουλίου ***ή*** κράτους μέλους να υποβάλει πρόταση τροποποίησης του βασικού κοινού καταλόγου.	2. Το Συμβούλιο μπορεί, λαμβάνοντας απόφαση ***σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 251 της Συνθήκης***, να τροποποιεί το βασικό κοινό κατάλογο προσθέτοντας ή αφαιρώντας τρίτες χώρες, σύμφωνα με το Παράρτημα ΙΙ. Η Επιτροπή εξετάζει κάθε αίτημα του Συμβουλίου***,*** κράτους μέλους ***ή του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου*** να υποβάλει πρόταση τροποποίησης του βασικού κοινού καταλόγου.

Αιτιολόγηση

Στόχος της τροπολογίας είναι να ενσωματωθεί πλήρως το ΕΚ στην οποιαδήποτε μελλοντική απόφαση σχετικά με την έγκριση και τροποποίηση του βασικού κοινού καταλόγου τρίτων

χωρών ως ασφαλών χωρών καταγωγής. Πράγματι, σύμφωνα με το άρθρο 67 ΣΕΚ, μετά την έγκριση της οδηγίας αυτής οι περαιτέρω αποφάσεις θα λαμβάνονται με διαδικασία συναπόφασης. Η έγκριση και η τροποποίηση ενός τόσο ευαίσθητου θέματος όπως ο βασικός κοινός κατάλογος τρίτων χωρών ως ασφαλών χωρών καταγωγής δεν θα έπρεπε να αποτελεί εξαίρεση και ως εκ τούτου το ΕΚ θα έπρεπε να συμμετέχει πλήρως στην έγκριση και την τροποποίησή του.

Τροπολογία 7
Άρθρο 30, παράγραφος 3

3. Κατά την υποβολή της πρότασής της σύμφωνα με την παράγραφο 1 ή 2, η Επιτροπή θα κάνει χρήση πληροφοριών από τα κράτη μέλη, δικών της πληροφοριών και, όπου κρίνεται απαραίτητο, πληροφοριών από την Ύπατη Αρμοστεία των ΗΕ για τους πρόσφυγες, το Συμβούλιο της Ευρώπης και άλλους σχετικούς διεθνείς οργανισμούς.	3. Κατά την υποβολή της πρότασής της σύμφωνα με την παράγραφο 1 ή 2, η Επιτροπή θα κάνει χρήση πληροφοριών από τα κράτη μέλη ***και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο***, δικών της πληροφοριών και, όπου κρίνεται απαραίτητο, πληροφοριών από την Ύπατη Αρμοστεία των ΗΕ για τους πρόσφυγες, το Συμβούλιο της Ευρώπης και άλλους σχετικούς διεθνείς οργανισμούς.

Αιτιολόγηση

Βλέπε τροπολογία 6.

Τροπολογία 8
Άρθρο 30, παράγραφος 4

4. Όταν το Συμβούλιο ζητεί από την Επιτροπή να υποβάλει πρόταση για την αφαίρεση τρίτης χώρας από το βασικό κοινό κατάλογο, η σύμφωνα με το άρθρο 30 Β παράγραφος 2 υποχρέωση των κρατών μελών αναστέλλεται έναντι της χώρας αυτής από την επομένη της έκδοσης της απόφασης με την οποία το Συμβούλιο ζητεί την υποβολή της πρότασης.	4. Όταν το Συμβούλιο ***ή το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο*** ζητεί από την Επιτροπή να υποβάλει πρόταση για την αφαίρεση τρίτης χώρας από το βασικό κοινό κατάλογο, η σύμφωνα με το άρθρο 30 Β παράγραφος 2 υποχρέωση των κρατών μελών αναστέλλεται έναντι της χώρας αυτής από την επομένη της έκδοσης της απόφασης με την οποία το Συμβούλιο ζητεί την υποβολή της πρότασης.

Αιτιολόγηση

Βλέπε τροπολογία 6.

Τροπολογία 9
Άρθρο 30, παράγραφος 8

8. Η Επιτροπή υποβάλλει, κατόπιν αιτήματος του Συμβουλίου, έκθεση στο Συμβούλιο και στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σχετικά με το εάν η κατάσταση χώρας του βασικού κοινού καταλόγου εξακολουθεί να συνάδει προς το Παράρτημα ΙΙ. Κατά την υποβολή της έκθεσής της στο Συμβούλιο και στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο η Επιτροπή μπορεί να υποβάλει τυχόν συστάσεις ή προτάσεις τις οποίες θεωρεί σκόπιμες.	8. Η Επιτροπή υποβάλλει, κατόπιν αιτήματος του Συμβουλίου ***ή του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου***, έκθεση στο Συμβούλιο και στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σχετικά με το εάν η κατάσταση χώρας του βασικού κοινού καταλόγου εξακολουθεί να συνάδει προς το Παράρτημα ΙΙ. Κατά την υποβολή της έκθεσής της στο Συμβούλιο και στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο η Επιτροπή μπορεί να υποβάλει τυχόν συστάσεις ή προτάσεις τις οποίες θεωρεί σκόπιμες.

Αιτιολόγηση

Βλέπε τροπολογία 6.

Τροπολογία 10
Άρθρο 30Α, παράγραφος 2

2. Κατά παρέκκλιση από την παράγραφο 1, τα κράτη μέλη μπορούν να διατηρούν ισχύουσα κατά την έκδοση της παρούσας οδηγίας νομοθεσία η οποία επιτρέπει τον εθνικό χαρακτηρισμό τρίτων χωρών, πέραν των περιλαμβανομένων στο βασικό κοινό κατάλογο, ως ασφαλών χωρών καταγωγής για τους σκοπούς της εξέτασης αιτήσεων ασύλου, εφόσον κρίνουν ότι τα πρόσωπα στις συγκεκριμένες τρίτες χώρες δεν υφίστανται ***γενικά***:	2. Κατά παρέκκλιση από την παράγραφο 1, τα κράτη μέλη μπορούν να διατηρούν ισχύουσα κατά την έκδοση της παρούσας οδηγίας νομοθεσία η οποία επιτρέπει τον εθνικό χαρακτηρισμό τρίτων χωρών, πέραν των περιλαμβανομένων στο βασικό κοινό κατάλογο, ως ασφαλών χωρών καταγωγής για τους σκοπούς της εξέτασης αιτήσεων ασύλου, εφόσον κρίνουν ότι τα πρόσωπα στις συγκεκριμένες τρίτες χώρες δεν υφίστανται:
α) ούτε δίωξη όπως ορίζεται στο άρθρο 9 της οδηγίας 2004/83/ΕΚ του Συμβουλίου,	α) ούτε δίωξη όπως ορίζεται στο άρθρο 9 της οδηγίας 2004/83/ΕΚ του Συμβουλίου,
β) ούτε βασανιστήρια ή απάνθρωπη ή ταπεινωτική μεταχείριση ή τιμωρία.	β) ούτε βασανιστήρια ή απάνθρωπη ή ταπεινωτική μεταχείριση ή τιμωρία.
	γ) ούτε οιασδήποτε μορφής διακριτική μεταχείριση λόγω θρησκείας, εθνικότητας, πολιτικών πεποιθήσεων, φυλετικής καταγωγής και φύλου.

Αιτιολόγηση

Η δίωξη, τα βασανιστήρια και η απάνθρωπη ή υποβαθμιστική μεταχείριση ή τιμωρία αποτελούν επαρκώς σοβαρές πιθανότητες. Θα έπρεπε να αναφέρεται με βεβαιότητα και όχι «γενικά» ότι οι πολίτες μιας τρίτης χώρας δεν υφίστανται τέτοιου είδους μεταχείριση σε περίπτωση απόρριψης της αίτησής τους.

Τροπολογία 11
Άρθρο 35Α, παράγραφος 3

3. Το Συμβούλιο, λαμβάνοντας απόφαση ***με ειδική πλειοψηφία έπειτα από πρόταση της Επιτροπής και διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο***, θεσπίζει ή τροποποιεί βασικό κοινό κατάλογο τρίτων χωρών οι οποίες θεωρούνται από όλα τα κράτη μέλη ως ασφαλείς χώρες καταγωγής κατά την έννοια της παραγράφου 1.	3. Το Συμβούλιο, λαμβάνοντας απόφαση ***σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 251 της Συνθήκης***, θεσπίζει ή τροποποιεί βασικό κοινό κατάλογο τρίτων χωρών οι οποίες θεωρούνται από όλα τα κράτη μέλη ως ασφαλείς χώρες καταγωγής κατά την έννοια της παραγράφου 1

Αιτιολόγηση

Βλέπε τροπολογία 6.

Τροπολογία 12
Άρθρο 35, παράγραφος 4

4.Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε να λαμβάνεται εντός εύλογης προθεσμίας η απόφαση στο πλαίσιο των διαδικασιών που προβλέπονται στην παράγραφο 2. Αν δεν έχει ληφθεί απόφαση εντός τεσσάρων εβδομάδων, επιτρέπεται στον αιτούντα η είσοδος στο έδαφος του κράτους μέλους προκειμένου να εξετασθεί η αίτησή του σύμφωνα με τις λοιπές διατάξεις της παρούσας οδηγίας.	4.Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε να λαμβάνεται εντός εύλογης προθεσμίας η απόφαση στο πλαίσιο των διαδικασιών που προβλέπονται στην παράγραφο 2. Αν δεν έχει ληφθεί απόφαση εντός τεσσάρων εβδομάδων, επιτρέπεται στον αιτούντα η είσοδος στο έδαφος του κράτους μέλους προκειμένου να εξετασθεί η αίτησή του σύμφωνα με τις λοιπές διατάξεις της παρούσας οδηγίας. ***Κατά τη διάρκεια αυτής της προθεσμίας των τεσσάρων εβδομάδων πρέπει να διασφαλιστεί ότι ο αιτών άσυλο θα έχει δικαίωμα στην επικοινωνία και ότι θα του παρέχεται η αναγκαία υποστήριξη και βοήθεια.***